

Kávésok Lapja

24

XIII. évfolyam.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének hivatalos lapja

19. szám.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. József-krt. 38. I/5. Tel: 1-303 75

Felelős szerkesztő:

DR. HAVAS NÁNDOR

Kiadóhivatal:

Budapest, VIII., Rökk Sz. u. 31. Tel: 1-314-00

Emlékeztető

MIRŐL NE FELEDKEZZÉK MEG?

Október 5-ig megfizetendő a III. negyedévi üzletbér harmadik részlete.

Október 6-ig megfizetendő a nem átalányozott és nem zenés kávéházak vigalmi adója.

Október 10-ig tartoznak az adóközösség tagjai megfizetni október havi forgalmi és fényüzési adó-átalányukat.

Október 15-ig fizetik a fényüzési adót azok, akik nem tagjai az adóközösségnek.

Október 20-ig befizetendő az átalányozott és zenés kávéházak vigalmi adója.

Október 25-ig befizetendő a személyzet illetményeiből levont kereseti-, külön- és rokkantellátási adó.

A Pest—Budai Kávéházak 1535—1935. története minden kávésiparos büszkesége. — Ára a testület tagjai részére 24.— pengő.

A Magyar Kávésipari Évkönyv 1937. évi évfolyama. Tartalmazza a kávésiparost érdeklő összes rendeleteket. Ára 3.— pengő.

Mindkét könyv megszerezhető az ipartestület irodájában.

Külföld és borraivaló

A körülbelül ötnegyed évvel ezelőtt megjelent kereskedelmi miniszteri rendelet pontot tett a borraivaló kérdés után. Azóta a rendelet utasításainak megfelelően étkezési üzemek áttértek a százalékos rendszerre és ez ma már annyira átment az életbe, hogy ennek bármely megváltoztatása ellen maguk

az üzemtulajdonosok harcolnának a legerősebben. Eppen úgy, mint annak idején a százalékos rendszer kényszerbevezetése ellen. Mert az étkezési üzemekben a folytonosság, a megszokás, a zavartalanság, a nyugalom egyik legfontosabb kellék ahhoz, hogy a vendég jól érezze magát. Bármely rendszerváltozás, viszont kiválóan alkalmas arra, hogy ezt a nyugalmat akármilyen tekintetben is, de megbolygassa.

Eszem ágában sincs tehát ehhez a kérdéshez oly szempontból hozzászólni, hogy a most már kialakult rendszerben valamely változást tartanék kívánatosnak. Sőt. Annak bármely tekintetben való megváltoztatása a szakmára nézve egyenesen szerencsétlenség lenne.

A békát mult év májusában felsőbb parancsra egy slukkra lenyeltük. Arról viszont nem tehetünk, hogy a béka még él és néha kuruttyol.

Azzal a kérdéssel sem akarok foglalkozni, hogy vajjon kinek használt és kinek ártott ez a rendelet. Az kétségtelen, hogy leglényegesebben érintett réteg, a pincérség, panaszkodik, hogy kevesebbet keres mint azelőtt, a főpincérekéről nem is beszélve.

Idegenforgalmunk az utóbbi esztendőekben nemcsak a vendéglátó ipar, de egész nemzetünk számára és örömére igen szép fejlődésnek indult. Azt hiszem, hogy ha ez nem következett volna be, akkor a borraivalót eltörlő rendelet nem látott volna napvilágot. Az akkori, — a rendeletet kiadó — kereskedelmiügyi miniszter ugyanis ki is jelentette, hogy idegenforgalmi szempontból tartja ezen intézkedést legfőképpen és elsősorban fontosnak.

Hát ez az a szempont, amivel most foglalkozni szeretnék. Mégpedig abból az alkalomból, hogy a mult hónapban Franciaországban, Svájcban és Ausztriában utazgattam és így személyes tapasztalataim alapján áll módomban arról beszámolni, hogy hogyan is áll a borraivaló kérdés ebben a három államban.

Párisban nagyon sokféle étkezési üzemet láto-

54 év óta a főváros vezető tejüzeme a

KÖZPONTI TEJCSARNOK

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 31.

Telefon: *1-462-65

Elsőrendű minőségű tej- és tejtermékek

Telefon: *1-462-65

300 fióküzlet, 1000-nél több árusítóhely.

Kávéházak, szállodák, tejivók, kávémérések szállítója.

gattam meg. Kezdve a Léon olesó prix-fix-es éttermétől a Caffé de la Paix, Caffé-Restaurant Weber-en keresztül Larue-ig. A fogyasztott tételek után mindenütt számlát állítottak ki, az előkelő helyeken már ahogy az szokásos, szalvétával leterített tányéron nyújtották át, de ezekhez a számlákhoz a kiszolgálási díj soha sem volt hozzászámítva. Borraivaló tetszés szerint. Pedig, egyrészt Párisban kétségbevonhatatlanul döntő befolyásuk van a szocialistáknak és így nehezen érthető, hogy miért nem tartják ott, az ő vezetőik a szocialista pincérekre nézve lealázónak a borraivalót és ezzel szemben miért tartják a mieink azt annak?

Pedig, másrészt Párisban is van idegenforgalom. Volt nap, amikor a mostani világkiállítást 24 órán belül 300.000 ember nézte meg. Természetesen ezeknek csak egy része külföldi, de azért a párisi hotelekben hónapok óta nehéz szobát kapni. A kiállítás területén működő magyar vendéglő mindenestre velünk együtt furcsának találhatja, hogy amíg a pesti üzemiében az idegenforgalomra való hivatkozással kötelező a százalérendszer, ott a párisi üzemiében nincs százalék, csak borraivaló.

Még érdekesebb a dolog Svájcban. Ez pedig csak igazán klasszikus helye az idegenforgalomnak. Sehhol máshol nem függ annyira ettől az egész nép jóléte, mint éppen ebben az országban.

És most vegyük kézbe a: „Der kleine Schweizer Führer“-t, amelyet ebben az esztendőben adott ki a Schweizerische Verkehrszentrale Zürichben. Ez a könyvecske képekkel illusztrált, ügyes, praktikus kis utikalauz idegenek részére. Ennek 7. oldalán a következőket olvassuk: „Mit dem Trinkgeld ist es folgendermassen bestellt. Es erscheint auf der Hotelrechnung als Zuschlag von 10 Prozent bei einem längeren Aufenthalt, bei kürzeren Aufenthalten etwas mehr. Nicht im Preise inbegriffen ist es in den Restaurants und Cafés.“ Magyarán azután hozzáfűzi: „Es ist üblich 10 Prozent zu geben.“

Szóval a svájci éttermekben és kávéházakban

sincs kötelező százalérendszer, hanem borraivaló, akár csak nálunk múlt év májusa előtt.

Interlaken-ben bevetődtem egy igen előkelő szállodának az uzsonnázó teraszára. Egy 40 év körüli nagyon szolgálatkész intelligens pincér szolgált ki. Amikor a fizetésre került a sor, megkaptam tányéron a nagyon borsos számlát, persze kiszolgálási díj hozzáadása nélkül. Megkérdeztem tőle, hogy nem vennék-e ők is szivesebben — mint ahogy az, az én házámban szokásos, — ha a százalékot kötelezően hozzá kellene csapni a számlához. A válasz nagyjából a következő volt. Nekem tulajdonképpen tökéletesen mindegy a rendszer. Nekem csak egy céлом van, minél többet keresni, hogy minél jobb megélhetést tudjak biztosítani magamnak és családomnak. Sokkal szivesebben dolgozom és sokkal nagyobb ambícióval, ha meg van a reményem, hogy a figyelmes és gondos kiszolgálásomért többet is fogok kapni. Százalékrendszerrel már előre tudom, hogy mi jár majd nekem, tehát nincs, ami külön animáljon engem a sablonosnál figyelmesebb kiszolgálásra. Pedig azt hiszem, hogy a vendégek szempontjából éppen ezek a figyelmességi pluszok azok, amelyek számukra a legkedvesebbek és legkellemesebbek és amelyekért a legtöbbször pénzben kifejezve is hálásak. Én egy darabig feljegyzéseket készítettem magamnak, hogy mennyit keresnek százalékos rendszer mellett. Megállapítottam, hogy 10, de még 15%-os kulcsnál is jóval többet kerestem borraivalóban. Azt pedig, hogy a borraivaló lealázó lenne reámnézve, azt nevetségesnek tartom. Tisztességes munkával keresem meg azt és ha így többet tudok keresni és haza vinni, mint százalékos rendszer mellett, akkor nekem ez a felemelőbb és ez a jobb. Legfeljebb csak az elnevezést kifogásolom, mert én például egyetlen frankot sem költök a keresetemből borra, italra, hanem az egészet kenyérre, lakásra, ruhára és gyermekeim felnevelésére.

Igy Svájc.

Most pedig csak néhány szót Bécsről. Visszafelé való utamon ott is eltöltöttem egy napot. Páris és Svájc után bizony csodálkoztam volna, ha ebben az óriási idegenforgalmú centrumban is nem a borraivaló rendszerrel találkozom. Szóval Ausztria is. Kávéházakban, vendéglőkben szó sincs százalékról, hanem csak borraivalóról.

Ezek után tehát bátor vagyok megjegyezni, hogy az az idegen, aki a múlt év májusa előtt Franciaországon, Svájcban és Ausztrián keresztül idejött hozzánk, talán mégsem lehetett olyan nagyon meglepve, vagy mebotránkozva, amikor nálunk nem százalék, hanem borraivaló rendszert talált. Tehát talán mégsem egészen helyes annak a bizonyos miniszteri rendeletnek a kiinduló pontja, amely annak szükségességét elsősorban a növekvő idegenforgalommal indokolta.

Mint már egy helyütt kijelentettem, iparunkra nézve egyenesen szerencsétlenségnek tartanám, ha bármilyen hatósági intézkedéssel a fennálló rendszert ma ismét megbolygatnák. Nem ez volt soraimnak célja. Azonban újból hallunk bizonyos mozgólódásokról, amelyek ismét ezzel a kérdéssel foglalkoznak.

A békát lenyeltük és nem tehetünk róla, hogy ez még mindig él és néha kuruttyol is.

Dr. Strausz Vilmos

**SZENT
ISTVÁN
CSALÁDI SÖR**

1½ literes
zárt palackokban

Kőbányai Polgári Serfözde
gyártmánya

Előjárósági ülés

Az őszi szezon első előjárósági ülése két „újságot” hozott. — Az egyik az ülések új rendre — a napi 12 órai kezdés, mely ugyiltszik nagyobb érdeklődést fog kelteni az előjárósági tagok körében, mint a délutani ülések. — Az előjáróság tagjai jelentek csaknem teljes létszámmal meg az ülésen. —

A második, de még fontosabb „újdonság” Dr. Kállay Albert új iparhatósági biztos első szereplése volt, aki már első felszólalásával megszerezte a vezetőség tagjainak szimpátiáját. — Nagy tetzésre kelt az a kijelentése, hogy nem mint a hatósági rendeletek és törvények betartásának ellenőre kívánja tisztét betölteni, de kapocs kíván lenni a hatóságok és az ipar között, mint az ipari érdekeltségek támasza. —

Az előjárósági ülésen résztvevők névsora a következő:

Mészáros Győző, elnök, Dr. Kállay Albert szfv. tanácsjegyző, iparhatósági biztos, Gál Arnold, Dr. Strusz Vilmos, v. Bertha Gyula, Bodó Adolf, Freiwirth Jenő, Gerő Aron, Grosz Ödön, Kalona István, Klauber József, Lisszauer Gyula, Ottó Dezső, Reiner István, Szlavec Károly, Tarján Vilmos, előjárósági tagok, Strasser Béla, Weingruber László számvizsgálók, Dr. Havas Nándor főjegyző.

Mészáros Győző elnök az előjáróság ülését megnyitva örömmel üdvözli a körünkben első ízben megjelent Dr. Kállay Albert székesfv. tanácsjegyző, iparhatósági biztost, kihez személyes barátság szálai fűzik, s akiről meg van győződve, hogy kinevezése iparunk nyereségét fogja jelenteni. — Utal arra, hogy a testület teljes mértékben átérzi feladatait és kötelezettségeit a hatóságokkal és a társadalommal szemben és azoknak áldozatok árán is igyekszik megfelelni. Ez az ipar megérdemli a hatóságok jóakarátát és támogatását, melyben sokszor oly mostohán részesül. — Kéri az új iparhatósági biztos urat, úgy mint elődei, legyen iparunk szószólója és támasza.

Dr. Kállay Albert amidőn a hozzá intézett szíves szavakat megköszöni és a polgármester úr rendeletének megfelelően tisztét és a vele járó funkciókat átveszi, kijelenti, hogy nem kívánja az ellenőr szigorú szerepét betölteni, de az ipar igaz barátja kíván lenni, az összekötő kapocs a hatóság és a testület között. —

SZÉP és TISZTA
A FALBURKOLÁS

a törv. védjegyű
„Eternit”
AZBESZTCEMENT NAGYLEMEZZEL.
ETERNIT MŰVEK
Budapest, VI., Andrássy-út 33.

Jól ismeri az ipar természetét, azokat a szempontokat, melyet az szolgálni hivatott. — A közénk rövid időre jövő idegen igen sokszor a kávéházakon, vendéglőn át ismeri meg a fővárost és az itt nyert impressziókat viszi magával. Ismeri az ipar problémáit és készséggel fogja azok sikeres megoldását előmozdítani. — Kéri a testület tagjait előlegezzék bizalmukat. —

A zajos tetszéssel fogadott beszéd után,

Elnök bejelentette: Szabó Samu alelnök, Singer Kálmán és Weinguber Ignác kimentéseit. — Az ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére vitéz Bertha Gyula és Bodó Adolf, előjárósági tagokat jelölte ki. —

Az 1937. június 24.-én tartott előjárósági ülés jegyzőkönyve bemutatván, megjegyzés nélkül helybenhagyott. —

Napirend előtt:

Dr. Strausz Vilmos alelnök szólal fel és úgy az ipartestület előjáróságának, mint összes tagjainak részvétét fejezi ki elnöknek és családjának anyósa, néhai Grüneck Gusztávné egykori érdemes kartársunk özvegyének elhúnyta alkalmából. —

Elnök a baráti érzések kifejezéséért köszönetet mond. —

Főjegyző bejelenti, hogy új iparendedélyt nyertek a következők:

Még csak mérni sem kell!

**Minden kávéhoz mindig valódi
:Franck: kávépótlékot adjon!
Jelentős jövedelmet biztosít
magának!**

gattam meg. Kezdve a Léon olcsó prix-fix-es éttermétől a Caffé de la Paix, Caffé-Restaurant Weber-en keresztül Larue-ig. A fogyasztott tételek után mindenütt számlát állítottak ki, az előkelő helyeken már ahogy az szokásos, szalvétával leterített tányéron nyújtották át, de ezekhez a számlákhoz a kiszolgálási díj soha sem volt hozzászámítva. Borraivaló tetszés szerint. Pedig, egyrészt Párisban kétségbevonhatatlanul döntő befolyásuk van a szocialistáknak és így nehezen érthető, hogy miért nem tartják ott, az ő vezetőik a szocialista pincérekre nézve lealáznak a borraivalót és ezzel szemben miért tartják a mieink azt annak?

Pedig, másrészt Párisban is van idegenforgalom. Volt nap, amikor a mostani világkiállítást 24 órán belül 300.000 ember nézte meg. Természetesen ezeknek csak egy része külföldi, de azért a párisi hotelekben hónapok óta nehéz szobát kapni. A kiállítás területén működő magyar vendéglő mindenestre velünk együtt furcsának találhatja, hogy amíg a pesti üzemében az idegenforgalomra való hivatkozással kötelező a százalékrendszer, ott a párisi üzemében nincs százalék, csak borraivaló.

Még érdekesebb a dolog Svájcban. Ez pedig csak igazán klasszikus helye az idegenforgalomnak. Sehhol máshol nem függ annyira ettől az egész nép jóléte, mint épen ebben az országban.

És most vegyük kézbe a: „Der kleine Schweizer Führer“-t, amelyet ebben az esztendőben adott ki a Schweizerische Verkehrszentrale Zürichben. Ez a könyvecske képekkel illusztrált, ügyes, praktikus kis utikalauz idegenek részére. Ennek 7. oldalán a következőket olvassuk: „Mit dem Trinkgeld ist es folgendermassen bestellt. Es erscheint auf der Hotelrechnung als Zuschlag von 10 Prozent bei einem längeren Aufenthalt, bei kürzeren Aufenthalten etwas mehr. Nicht im Preise inbegriffen ist es in den Restaurants und Cafés.“ Magyarán azután hozzáfűzi: „Es ist üblich 10 Prozent zu geben.“

Szóval a svájci éttermekben és kávéházakban

**SZENT
ISTVÁN
CSALÁDI SÖR**

1 1/2 literes
zárt palackokban

Kőbányai Polgári Serfözde
gyártmánya

sincs kötelező százalékrendszer, hanem borraivaló, akár csak nálunk múlt év májusa előtt.

Interlaken-ben bevetődtem egy igen előkelő szállodának az uzsonnázó teraszára. Egy 40 év körüli nagyon szolgálatkész intelligens pincér szolgált ki. Amikor a fizetésre került a sor, megkaptam tányéron a nagyon borsos számlát, persze kiszolgálási díj hozzáadása nélkül. Megkérdeztem tőle, hogy nem vennék-e ők is szívesebben — mint ahogy az, az én házámban szokásos, — ha a százalékot kötelezően hozzá kellene csapni a számlához. A válasz nagyjából a következő volt. Nekem tulajdonképpen tökéletesen mindegy a rendszer. Nekem csak egy célom van, minél többet keresni, hogy minél jobb megélhetést tudjak biztosítani magamnak és családomnak. Sokkal szívesebben dolgozom és sokkal nagyobb ambícióval, ha meg van a reményem, hogy a figyelmes és gondos kiszolgálásomért többet is fogok kapni. Százalékrendszerrel már előre tudom, hogy mi jár majd nekem, tehát nincs, ami külön animáljon engem a sablonosnál figyelmesebb kiszolgálásra. Pedig azt hiszem, hogy a vendégek szempontjából épen ezek a figyelmességi pluszok azok, amelyek számukra a legkedvesebbek és legkellemesebbek és amelyekért a legtöbbször pénzben kifejezve is hálásak. Én egy darabig feljegyzéseket készítettem magamnak, hogy mennyit keresnek százalékos rendszer mellett. Megállapítottam, hogy 10, de még 15%-os kulcsnál is jóval többet kerestem borraivalóban. Azt pedig, hogy a borraivaló lealázó lenne reámnézve, azt nevetségesnek tartom. Tisztességes munkával keresem meg azt és ha így többet tudok keresni és haza vinni, mint százalékos rendszer mellett, akkor nekem ez a felemelőbb és ez a jobb. Legfeljebb csak az elnevezést kifogásolom, mert én például egyetlen frankot sem költök a keresetemből borra, italra, hanem az egészet kenyérre, lakásra, ruhára és gyermekeim felnevelésére.

Igy Svájc.

Most pedig csak néhány szót Bécsről. Visszafelé való utamon ott is eltöltöttem egy napot. Páris és Svájc után bizony csodálkoztam volna, ha ebben az óriási idegenforgalmú centrumban is nem a borraivaló rendszerrel találkozom. Szóval Ausztria is. Kávéházakban, vendéglőkben szó sincs százalékról, hanem csak borraivalóról.

Ezek után tehát bátor vagyok megjegyezni, hogy az az idegen, aki a múlt év májusa előtt Franciaországon, Svájcban és Ausztrián keresztül idejött hozzánk, talán mégsem lehetett olyan nagyon meglepve, vagy megbotránkozva, amikor nálunk nem százalék, hanem borraivaló rendszert talált. Tehát talán mégsem egészen helyes annak a bizonyos miniszteri rendeletnek a kiinduló pontja, amely annak szükségességét elsősorban a növekvő idegenforgalommal indokolta.

Mint már egy helyütt kijelentettem, iparunkra nézve egyenesen szerencsétlenségnek tartanám, ha bármilyen hatósági intézkedéssel a fennálló rendszert ma ismét megbolygatnák. Nem ez volt sorainak célja. Azonban újból hallunk bizonyos mozgólódásokról, amelyek ismét ezzel a kérdéssel foglalkoznak.

A békát lenyeltük és nem tehetünk róla, hogy ez még mindig él és néha kuruttyol is.

Dr. Strausz Vilmos

Előjárósági ülés

Az őszi szezon első előjárósági ülése két „újságot” hozott. — Az egyik az ülések új rendre — a napi 12 órai kezdés, mely ugyiltszik nagyobb érdeklődést fog kelteni az előjárósági tagok körében, mint a délutáni ülések. — Az előjáróság tagjai jelennek csaknem teljes létszámmal meg az ülésen. —

A második, de még fontosabb „újdonság” Dr. Kállay Albert új iparhatósági biztos első szereplése volt, aki már első felszólalásával megszerezte a vezetőség tagjainak szimpátiáját. — Nagy tetzésre kelt az a kijelentése, hogy nem mint a hatósági rendeletek és törvények betartásának ellenőre kívánja tisztét betölteni, de kapocs kíván lenni a hatóságok és az ipar között, mint az ipari érdekeltségek támasza. —

Az előjárósági ülésen résztvevők névsora a következő:

Mészáros Győző, elnök, Dr. Kállay Albert szfv. tanácsjegyző, iparhatósági biztos, Gál Arnold, Dr. Strusz Vilmos, v. Bertha Gyula, Bodó Adolf, Freiwirth Jenő, Gerő Aron, Grosz Ödön, Katona István, Klauber József, Lisszauer Gyula, Ottó Dezső, Reiner István, Szlavec Károly, Tarján Vilmos, előjárósági tagok, Strasser Béla, Weingruber László számvizsgálók, Dr. Havas Nándor főjegyző.

Mészáros Győző elnök az előjáróság ülését megnyitva örömmel üdvözli a körünkben első ízben megjelent Dr. Kállay Albert székessv. tanácsjegyző, iparhatósági biztost, kihez személyes barátság szálai fűzik, s akiről meg van győződve, hogy kinevezése iparunk nyereségét fogja jelenteni. — Utal arra, hogy a testület teljes mértékben átérzi feladatait és kötelezettségeit a hatóságokkal és a társadalommal szemben és azoknak áldozatok árán is igyekszik megfelelni. Ez az ipar megérdemli a hatóságok jóakarátát és támogatását, melyben sokszor oly mostohán részesül. — Kéri az új iparhatósági biztos urat, úgy mint elődei, legyen iparunk szószólója és támasza.

Dr. Kállay Albert amidőn a hozzá intézett szíves szavakat megköszöni és a polgármester úr rendeletének megfelelően tisztét és a vele járó funkciókat átveszi, kijelenti, hogy nem kívánja az ellenőr szigorú szerepét betölteni, de az ipar igaz barátja kíván lenni, az összekötő kapocs a hatóság és a testület között. —

SZÉP és TISZTA
A FALBURKOLÁS

o törv. védjegyű
„Eternit”
AZBESZTCEMENT NAGYLEMEZZEL.
ETERNIT MŰVEK
Budapest, VI., Andrássy-út 33.

Jól ismeri az ipar természetét, azokat a szempontokat, melyet az szolgálni hivatott. — A közénk rövid időre jövő idegen igen sokszor a kávéházakon, vendéglőn át ismeri meg a fővárost és az itt nyert impressziókat viszi magával. Ismeri az ipar problémáit és készséggel fogja azok sikeres megoldását előmozdítani. — Kéri a testület tagjait előlegezzék bizalmukat. —

A zajos tetszéssel fogadott beszéd után,

Elnök bejelentette: Szabó Samu alelnök, Singer Kálmán és Weingruber Ignác kimentéseit. — Az ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére vitéz Bertha Gyula és Bodó Adolf, előjárósági tagokat jelölte ki. —

Az 1937. június 24.-én tartott előjárósági ülés jegyzőkönyve bemutatván, megjegyzés nélkül helybenhagyott. —

Napirend előtt:

Dr. Strausz Vilmos alelnök szólal fel és úgy az ipartestület előjáróságának, mint összes tagjainak részvétét fejezi ki elnöknek és családjának anyósa, néhai Grüneck Gusztávné egykori érdemes kartársunk özvegyének elhúnyta alkalmából. —

Elnök a baráti érzések kifejezéséért köszönetet mond. —

Főjegyző bejelenti, hogy új iparendélyt nyertek a következők:

Még csak mérni sem kell!

Minden kávéhoz mindig valódi
:Franck: kávépótlékot adjon!
Jelentős jövedelmet biztosít
magának!

A most befejezett sorsjátékban a

400.000 P

nagy jutalmat ismét

Töröknél

nyerték.

Nyereményhuzás

október 16. és 19-én

TÖRÖK A. és Tsa

BANKHÁZ Rt.

Budapest, IV., Szervita-tér 3.

Egy sorsjeggyel elérhető
legnagyobb nyeremény

700.000 P

I. osztályu sorsjegyárak:

Egész sorsj.

P 28.—

Fél sorsjegy

P 14.—

Negyed sorsj.

P 7.—

TELEFON: 182-066 és 180-961.

Kass János betéti társaság (Skócia) VI., Révay u. 14., Szűsz Károly (Unio) V., Nádor-u. 31., Hoffman L. és tsa. (Muskáti) VI., Teréz körút 15., Berlini tér sz. kávéház kft. (Victória) V., Berlini-tér 5., özv. Ádám Károlyné (Csarnok) Csarnok-tér 3—4., Rohrer Károly (Limanova) VIII., Kálvária-tér 18., Upor kávéház és étterem kft. (Upor) VI., Andrassy út 25., Suba Endre (Hollywood) XIV., Gyarmat-u. 40.,

Iparengedélyüket megszüntették:

Miklóssi József (Casinó) II., Margit-kr. 40., özv. Szávay Sándorné (Hazám) VIII., Népszínház-u. 17.

A jelentés tudomásul vétetett.

Elnök közli, hogy dr. Árkay Ferenc min. osztályfőnök, dr. báró Kruchina Károly min. osztályfőnök, dr. Tillmann István, Dr. Nagy Béla és dr. Ország Sándor min. osztálytanácsosokat, dr. Görgeyi Jenő p. ü. tanácsost, dr. Halm Jenő p. ü. segédtitkárt az ipartestület nevében kinevezésük alkalmából üdvözölte.

A Szállodások és Vendéglősök Országos Szövetségének kongresszusi meghívója és az ehhez intézett üdvözlő levél bemutatott.

Marencich Ottót ipartestületünk tagját a Szállodások Világszövetségének elnökét, kormányfőtanácsosi kinevezése alkalmából levélben üdvözöltük, mire ő meglehetősen köszönőiratot küldött. A tiszteletére f. hó 24-én tartott banketten a testület képviseletében Mészáros Győző elnök, Dr. Strausz Vilmos alelnök, valamint testületünk több tagja jelent meg, hol elnök fel is szólalt és iparunk jókívánásait kifejezte.

Az előljárásság a jelentéseket helyesléssel vette tudomásul.

Bemutattatott az 1937. év I. 1.—VIII. 31-ig terjedő időre szóló pénztári jelentés, mely szerint a testület bevételei az 1937. jan. 1-i egyenleggel együtt összesen 85.735.55 P-t, kiadásai 51.378.01 P-t tettek, egyenlege 1937. aug. 31-én 34.357.54 P-t tettek. Egyben bemutatott a számvizsgálók jelentése, kik a számadatokat megvizsgálva, úgy azokat, mint a pénztárt rendben találták.

A bejelentés tudomásul vétetvén, a történt pénztári műveletek jóváhagyattak.

Elnök indítványozza, hogy az előljárásság Donáth Andort, az ipartestületi tisztviselőjét, ki már 12 év óta lelkiismeretes szorgalommal és pontossággal tölti be tisztét az előljárásság aljegyzői címmel ruhazza fel.

Az előljárásság elnök indítványához egyhangúlag hozzájárul, mire

Donáth Andor az előljárásság határozatát megköszöni, köszönetet mond elnöknek és az előljárásság tagjainak az elismerés megnyilvánulásáért és kijelenti, hogy továbbra is minden törekvése az lesz, hogy feladatát mindenkor felettesei megaláztatására, az ipar érdekeinek megfelelően töltse be.

Tarján Vilmos örömmel járul az elhangzott elismerő szavakhoz, örül, amikor egy hosszú évek óta dolgozó tisztviselő munkáját a testület elismeri és méltányolja.

Főjegyző bemutatja a tanonciskola igazgatójának jelentését, mely szerint az 1937—38. tanév f. é. szeptember 4-én 48 rendes tanulóval megnyílt.

Elnök sajnálattal állapítja meg ezt a csekély tanonclétszámot, mely hovatovább a munkás-utánpótlást is veszélyezteti; nyomatékosan kéri azokat a kartársakat, akiknek módjukban áll tanoncok beállítása, szerződtesenek ilyeneket.

Szlavek Károly igazat ad elnöknek és felújítja azt az indítványát, hogy a szabadnapos alkalmazottak köteleztesen továbbképző tanfolyam látogatására.

Katona István a tanoncok beszerződtesésének fontosságára mutat rá, fontos, hogy legyen kit szerződtesetni.

Grosz Ödön a tanoncok csekély létszámát annak tudja be, hogy az iparnak a hatóságok nem nyújtának elég támogatást és az iparnak nincs jövője. Szóváteszi a függő kérdéseket és kéri az iparhatósági biztos urat támogassa a testület azok megoldásában.

Elnök a felszólalásokra válaszolva elfogadja Szlavek Károly indítványát. Felhatalmazást kér, hogy nyelvtanfolyamot állíthasson fel és ezzel kapcsolatban a mestervizsgára továbbképző tanfolyamot, amelyre az új törvényes rendelkezések folytán szükség van.

A tanoncok beszerződtesésének ellenőrzésére az ipartörvény megfelelő ellenőrző szerveket állított fel, de ezek működése iparunk szempontjából nagyon nehéz. Grosz Ödön szavaira válaszolva kijelenti, hogy az általa felhozottak nem a tárgyra vonatkoznak ugyan, de elismeri, hogy az idegenforgalom fejlesztése

**Pálpusztai sajt
Heller doboz
emmenthali
Derby sajt** kávéházakban
nélkülözhetetlen

szempontjából szükséges a záróra kérdés, a vasárnapi szesztilalom kérdésének rendezése.

A legközelebbi napokban felkeressük az új főkapitányt és ezekben az ügyekben új kampányt indítunk. A tanonckérdésre visszatérve újból felhívja a kartársakat, akiknek üzleti keretei erre módot adnak, tartsanak tanoncokat. A tanonctartás bár költséget és fáradságot jelent, de értéket is.

Gál Arnold a tanonckérdés megoldásának figyelembe kell venni, hogy hadirokkantak alkalmazására vagyunk kötelezve, akik az újságos teendőit látják el.

Dr. Strausz Vilmos ebben a kérdésben a hiba az, hogy a tanonctartás kérdése el van rontva, a tanonc már belépésekor keresni akar.

v. Bertha Gyula hibáztatja, hogy a tanoncokat csak újságosnak használják.

Elnök kijelenti, hogy a hadirokkant törvényt be kell tartani. A tanoncokat szakmai oktatásban kell részesíteni. A törvény előírja, hogy 18 éven aluliakat csak tanonszerződés mellett szabad alkalmazni.

A vasárnapi munkaszünetről szóló rendelettervezet és az arra a kamarának adott vélemény bemutatott és tudomásul vétetett.

A m. kir. belügyminiszter az annak idején alapjaink által jegyzett *hadikölcsönök után 800 pengő* segélyt utalt ki az elszegényedett kartársak támogatására.

A bejelentés tudomásul vétetett.

Elnök bejelenti, hogy az ipartestületi székházban *portálépítkezés vált* szükségessé, melynek költségei összesen 3526 pengőt tesz ki, mihez az érdekelt hirlők 1300 pengővel járulnak. Az intézkedés jóváhagyását, illetőleg a szükséges összeg kiutalására felhatalmazást kér.

Az előljáróság a jelentést tudomásul véve, a kért felhatalmazást megadja.

A Szent István-heti záróra meghosszabbítása iránt a testület kellő időben előterjesztéssel fordult a m. kir. belügyminiszter úrhoz, ki a kérelmet a szokott keretben teljesítette.

Az ipartestületi munkaközvetítő június, július és augusztus havi tevékenységéről szóló jelentése bemutatott és irattárba helyeztetett.

Főjegyző bejelenti, hogy a kereskedelmi és iparkamara megkeresésére közöltük, hogy egy kuriai ítélet szerint a rádió közvetített zenészművek után is jogdíjat kell fizetni.

Grosz Ödön a kérdéssel kapcsolatosan szóvá teszi a zenei jogdíjak nagyságát. — Külföldön külön zenei jogdíjak adnak a vendégeknek. A jogdíjakat évek óta emelik, holott azok leszállítása lenne szükséges.

Elnök ismeri a külföldi helyzetet, azonban védekezni csak kartársi szolidaritás útján lenne lehetséges. Amikor a drága attrakciókat nyújtó kávéházak

Győződjék meg kártyáink kiváló minőségéről.

CHROMO MAGYAR ÁLTALÁNOS PÁPIRIPAR R.T.
B U D A P E S T.

Gyártelep és iroda:
X., Füzér-utca 37-39
Telefon 148 420

Városi lerakat
VI., Liszt Ferenc tér 5.
Telefon 119-041.

is dumping árakat számítanak és nem tudnak, vagy nem akarnak egymásközött megállapodni, külső tényezőktől nem várhatunk védelmet és segítséget.

Tarján Vilmos a „Musikschutz”-jegyek bevezetését nem látja keresztülvihetőnek. A jogdíjak kérdését nem lehet egyoldalúan egyéni szempontból nézni, de figyelembe kell venni más rokon iparágak ügyét. A zenezáróra meghosszabbítása pénzügyi kérdés, amíg a hatóságoknak e címen jelentékeny bevétele van, könnyítést nem remélhetünk.

Lisszauer Gyula a tisztességes üzletvezetés fontosságára mutat rá. — Ne a hatóságoktól várjunk segítséget.

Grosz Ödön felszólalása után

Freiwirth Jenő a külföldi helyzetre vonatkozólag tesz kérdést, mire

Elnök a kívánt felvilágosítást megadja.

Dr. Strausz, Szlavec hozzászólásai az előljáróság róság a jelentést tudomásul vette.

A székesfőváros polgármesterének f. évi június hó 30-án 67.156—IV. sz. alatt kelt végzése, mellyel a *személyzeti kereseti adóátalányokat* az 1937 év végéig meghosszabbította, bemutatott és tudomásul vétetett.

Főjegyző ismerteti a kereskedelmi és iparkamara átiratát, a *borravalórendelet végrehajtása, illetőleg módosítása tárgyában* és az arra adott választ.

Katona István, Weingruber László, Bodó Adolf, dr. Strausz Vilmos felszólalásai után

Elnök ismerteti a borravalórendelet okozta helyzetet, a rendeletnek semmi irányban való megváltoztatását, vagy módosítását nem tartja szükségesnek.

A tyúktojás forgalombahozataláról szóló *rendelettervezet*, illetőleg az ebben a kérdésben a ker. és iparkamarának megküldött vélemény, felolvasott és jóváhagyólag tudomásulvétetett.

Az alkalmazottak balesetbiztosítására vonatkozó veszélyességi táblázat életbeléptetése ügyében főjegyző jelenti, hogy ebben az ügyben az Iposzban értekezlet tartatott, melyben a tervezett VI. veszélyességi biztosítási táblázat életbeléptetése ellen foglalt az érdekeltség állást.

Elnök jelenti, hogy a *Vendégipari Alkalmazottak Sportklubja* megalakult, a testület támogatását kérte. Védnökévé elnököt kérte fel.

Az előljáróság a bejelentést tudomásulvéve ez ügyben a további intézkedésekre elnököt kéri fel.

A kereskedelmi és iparkamarának a 20.000—1936. Ip. M. r. 39. §-ának *módosítása* tárgyában megküldött átirata és az arra adott vélemény bemutatott és jóváhagyott.

R á c z Z s i g a

Cigányprimás, szalon és jazz zenekari karmester, impressario
művészünnöksége

Budapest, VI., Vörösmarty-utca 62.

Pörkölt kávé keverékeink

közismerten elsőrendű minőségeit

keletindiából

behozott új különleges kávéfajokkal módosítottuk, amiáltal azok finomsága még az eddiginél is jobban fokozódott.

Kérjen próbafőzéshez mintát

Kávésok Áruforgalmi R.-T.-nél

Budapest, VIII., József-körút 38

Telefon: 1—392—77. Saját pörköltő üzem

Főjegyző ismertette az alkalmazottak fizetési szabadságára vonatkozó rendelet tervezetét. Ez a szociális szempontokat szolgáló rendelet az ipar súlyos megterhelését jelenti.

Dr. Strausz Vilmos a kiadott törvény és a végrehajtására vonatkozó rendelet célzatával teljesen egyetértünk, ez elől nem kívánunk elzárkózni; azonban elvárhatjuk, hogy a hatóságok más oldalról módot adjanak a terhek elviselésére.

Elnök a saját részéről is osztja dr. Strausz felfogását. Ugy hiszi, hogy a munkások egészségügyének kérdése a munkásbiztosítás keretébe tartozik és itt kellene arra megoldást keresni, mert nyilvánvaló, hogy a kellően kipihent munkás kevésbé lesz reáutalva az OTI szolgáltatásaira. Ez ügyben jelenti, hogy a kamara, valamint az Ipek felhívására részletes előterjesztésben fogja ismertetni iparunk felfogását.

Az árrombolások tárgyában kiadott rendelet és annak végrehajtási utasításának ismertetése után

Szlavék Károly a bridge-szalón tulajdonosok részére kiszolgált ingyenes vacsorákat teszi szóvá. Módot kell találni arra, hogy ezt a kérdést a vonatkozó rendeletek keretén belül rendezzük.

Grosz Ödön felszólalása után

Elnök a kartársakat konkrét bizonyított és bizonyítható adatok bejelentésére hívja fel.

A Chromo kártyagyár meghívója, melyben a testület vezetőségét telepe megtekintésére hívja fel, bemutatott és intézkedés végett az elnökségnek adott ki.

A Fürdőügyi Szemle, valamint a

Biztosítás és Városgazdaság című lapok szerkesztőseinek kérelmére az előljáróság ezeket a lapokat mint közhasznú és közérdekű célokat szolgálókat a kartársak figyelmébe ajánlja.

Főjegyző ismerteti az ipari kontárügyekben hozott ítéleteket, melyek közül a V., Vörösmarty-tér 6. sz. a. „Kármentő“ ellen hozott I. fokú véghatározatot a testület megfellebbezte.

Elnök reámutat arra, hogy az ily ügyek elintézés-

FRANÇOIS PEZSGŐ

Crémant Rosé Transylvania sec

se hónapokba telik és arra kéri az iparhatósági biztost, hogy hasson oda, hogy ezek sürgősen intéztesse nek el.

Iparhatóság biztos reámutat a fennálló szabályok nehézkes voltára, amelyek az ügyek sürgős elintézését megbénítják. A konkrét panaszokat megvizsgálja.

Végül felolvastatott

a Szinművészeti Akadémia igazgatójának megke-rezése, melyben szegénysorsú növendékei részére ingyenes reggeli kiszolgáltatását kéri.

Elnök felkéri a kartársakat, hogy a sok éves gyakorlathoz képest karolják fel ezt a nemes ügyet és ajánljanak fel megfelelő reggeli vagy uzsonnaadagokat.

Több tárgy nem lévén,

Elnök az előljáróság ülését berekesztette.

Az alkalmazottak fizetési szabadsága

Most adta ki a m. kir. iparügyi miniszter az ipari a bányászati és kereskedelmi alkalmazottak évenkénti fizetési szabadságát szabályozó rendelettervezetét, mely a munkaviszony egyes kérdéseinek szabályozásáról szóló 1937:XXI. t. c. vonatkozó rendelkezéseit lesz hivatva az életbe átvinni.

Megszavazott törvényről lévén szó, meddő munka lenne annak kritizálása, vagy az ellen szót emelni.

Kevés szociálpolitikai intézkedést fogadott olyan figyelemmel a magyar gazdasági élet, mint a fizetési szabadságra vonatkozó rendelettervezet. Érthető ez a figyelem, mert hiszen széles dolgozó rétegeket érint e kérdés rendezése. A genfi konvenció, amely annakidején a fizetési szabadság ügyére kimondatott, a munkásoknak hatnapos fizetési szabadságát ajánlotta a kormányok figyelmébe. Ez természetesen mint minimális ajánlat szerepelt és a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal szívesen látta, ha az egyes államok túlmentek ezen a minimális mértéken. Így történt most Magyarországon is és a rendelkezések valószínűleg nagy érdeklődést keltenek a nemzetközi szociálpolitika köreiből is.

Igy tehát magunk is állampolgári kötelességérzettel vesszük tudomásul, a megszavazott törvényt, illetőleg annak végrehajtását, de úgy véljük, mint a

Vendéglő és Kávéházberendezési Vállalat

Tulajdonos: Tiller Róbert

Legelőnyösebb árak mellett kölcsönöz

Budapest, VII., Sip-utca 14. szám.

Telefon: 155-142.

VÉTEL ÉS ELADÁS

„P e r f e k t” kávépörköldé

Gázüzemre berendezve

Budapest, VI., Jókai-utca 38. Telefon: 1-286-61
Főkételes bérpörkölést vállal méltányos díjazásért

szociális reform terheit viselő társadalmi osztály, jö-
günk van a kormányzattól kérni és várni, hogy ez a
reform az ipar sérelme és existenciájának veszélyez-
tetése nélkül hajtassék végre.

Sokszor vádolják az iparosságot szűkkeblűséggel,
hogy minden újabb teher reá hárítása ellen tiltako-
zik, még ha az hasznos és szociális célokat szolgál.
A helyzet azonban az, hogy a magyar ipar terhei va-
lóban csordultig töltik meg terheink poharát és nem
tudjuk melyik látszólag kis csepp az, amely után a
telt pohár kicsordul. Teljes mértékben elismerjük a
szociális törekvések jogosságát, tudjuk mit jelent a
pihent, egészséges munkás az üzemben, hajlandók
vagyunk áldozatot is hozni ezért, ha lehet és meg-
bírnjuk.

Sajnos a mi szociálpolitikai intézkedéseinknek
az a hibája, hogy kellő előzetes anyagi megalapozás
nélkül hivatnak életbe. Mielőtt a tervezett reform
terheinek viselésére az érdekeltségek helyzetét kellő-
képp megerősítették volna, megjelent az új intézkedés,
az új teher, tekintet nélkül arra, hogy ezt az illetők
bírnák-e. arra anyagi helyezettük képesíti-e őket.

Mert a fizetési szabadság, ha annak a munka-
adókra rótt terheit vizsgáljuk, újabb igen súlyos ter-
het jelent.

A gyáripar köréből eredő nyilatkozat szerint:

— Az ipar által kifizetett munkabérek évi össze-
ge átlagos becslésszerűen számítva, 300 millió pengő
körül mozog. Hatnapos szabadságot figyelembevéve
— eredetileg így volt tervezve — ennek a munkabér-
összegnek 2 százalékát, vagyis közel 6 millió pengőt
kellett volna a gyáriparnak mint új szociálpolitikai
terhet elviselnie. Tekintettel arra, hogy a fizetési sza-
badságra vonatkozó rendelettervezet a hatnapos sza-

Gschwindt-féle**Aqua vitae és egyéb likőr különleges-
ségek, főzelék és gyümölcs konzervek**

badságot csak minimumként állapítja meg és sok
esetben ennél nagyobb időt szab ki, ezért

**a gyáriparnak a fizetési szabadságból eredő
szociális terhét évi 10 millió pengőre tehet-
jük. Ehhez számítható a kézműiparra há-
ruló mintegy 5—7 millió pengős évi teher.**

— Együttesen tehát 15—17 millió pengőre tehető
az egész iparnak a fizetési szabadságokból származó
évi szociális terhe. Ez az összeg kb megfelel az öreg-
ségi és rokkantsági biztosítás meghonosításával az
iparra rótt teher mértékének, vagyis a fizetési sza-
badság mint szociálpolitikai intézkedés, anyagilag az
öregségi biztosítás meghonosításával egyenértékű.

Ha most azt vizsgáljuk, hogy ebből az újabb
teherből mennyi esik a székesfővárosi kávéiparra, a
következő eredményeket kapjuk:

A tervezet 2. §-a az alkalmazottak fizetési sza-
badságidejének mértékét szolgálati idő szerint 6—12
napban állapítja meg, ami az évi átlagos 300 napos
munkaévnek 2—4%-át teszi. Ez azt jelenti, hogy az
évi munkabérek — a szükséges helyettesítések ré-
vén — ennyivel kell pótolni. Ha tehát átlagosan 3%-
os költséggel számolunk, az újabb teher összege a
következőképp alakul.

Ipari munkásaink főbb kategóriái véve alapul, fi-
gyelmen kívül hagyva a szabad megegyezés alapján
alkalmazott főpincérekét és az üzletvezetőket — a ká-
véházi személyzet létszáma és jelenlegi fizetése a kö-
vetkező:

175 üzemben alkalmazásban van kerek számban:

Védje**SZEMÉT****Tungsram****DUPLASPIRÁLLÁMPA***jófényével!*

Kávéházi tüzhelyek

nagy fűtőanyag megtakarítással. Fő/ővedények, üstök, kávéfőzőkannák állandó raktára. Ónozás

Jancsurák Gusztáv

aranykoszorus cég, Budapest, IX., Ferenc-u. 39. Tel: 1-308-47.

1200 felszolgáló, heti fizetése 6 pengő, 240 felíró-nő (heti 22 P), 300 kávéfőző (nő) (heti 21 P), 100 szakács (nő) (heti 25 P), 800 segédmunkás (heti 16 P), átlagfizetéssel, tehát az ipar terhe e címen *hetenként* az egyes csoportok szerint:

$7200 + 5280 + 6300 + 2500 + 12800$ P
összesen heti 34.080 P, évenként 52 hétre = 1,772.160 pengő;

ennek 3%-a = 53.163 P.

Ez összeghez hozzászámítandó a *felszolgáló személynél* a szabadságolás alatt elmaradt *keresetének* a munkaadót terhelő megváltása, ami, ha csak a felszolgálók heti keresetét átlag 30 pengőben számítjuk: $1200 \times 30 = 36.000 \times 52 = 1.872.000$ pengőt jelent egy évben, aminek 3%-a = 56.160 pengőt tenne.

Ez a két tétel összesen 109.325 pengő terhet jelent, ami csak minimum, mert számításunkból kihagytuk az üzemi tisztviselőket, üzletvezetőket, főpincéereket és a munkásság különleges kategóriáit. — Azt hisszük, hogy nem tévedünk, ha ezt az újabb terhet évi 140—150.000 pengőre becsüljük. Hogy ez a mai időkben, a leromlott fogyasztóképesség és leromlott árak mellett mit jelent, felesleges részleteznünk.

Ha most még figyelembe vesszük azt, hogy ez intézkedés folytán minden nyersanyag, iparcikk, munkaszolgáltatás megdrágul, kétségtelen, hogy újabb drágulási folyamattal kell számolnunk.

Ami a rendelettervezet egyes rendelkezéseit illeti, ezek lazák és határozatlanok, és ennek folytán alkalmasak lesznek a folytonos surlódásokra és az ipar békéjének megzavarására.

A rendelet főbb intézkedései a következők:

A munkás és iparossegéd szabadsága.

Munkásnak, iparossegédnek ugyanannál a munkaadónál eltöltött egyévi folytonos szolgálat után legalább 6 munkanapot magában foglaló fizetési szabadságot biztosít a rendelet. Minden további kétévi szolgálat után a 13. szolgálati év betöltéséig 1 munkanap fizetési szabadság jár, vagyis 13 éves szolgálat esetén a fizetési szabadság 12 nap. Tizenhárom évi szolgálat után kezdve a minimális fizetési szabadság a rendelet határozott intézkedése értelmében legalább tizenkét munkanap.

Az előmunkások, üzemevezetők s más alkalmazottak.

Iparban, bányászásban alkalmazott előmunkás, üzemevezető vagy más alkalmazott, aki legalább 20 munkást irányít, egyévi folytonos szolgálat után legalább 12 munkanapos fizetési szabadságot kap. Ugyanez vonatkozik a kereskedősegédekre. Tizenhároméves szolgálatig két évenként egy-egy munkanap

Salgó gőzmosógyár és fehérneműkölcsonzó

A legmodernebb berendezés. Mosás lágyított vízben.
V., Vörösmarty ucca 54. - Telefon: 1-162-86
Olcsó árak! Pontos kiszolgálás.

pal növekszik, a fizetési szabadság tartalma. Tizenharmadik szolgálati évtől kezdve legalább 18 munkanap a minimális szabadság.

A tisztviselők szabadsága.

Egyévi munka után főiskolai oklevél nélküli tisztviselőket minimálisan 12 munkanap fizetési szabadság illet. Főiskolai oklevéllel egy év után ugyan csak 12 nap, de minden további egy esztendő szolgálat egy munkanap további szabadságot jelent. Ezeknek tehát tizenhároméves szolgálat után 24 munkanap fizetési szabadság jár.

Fiatalkorúak és tanoncok.

Tanszerződés nélkül foglalkoztatott gyermekek, továbbá 16 éven aluli fiatalok évente legfeljebb két részletben 14 napos szabadságot kapnak. Tanoncok fizetési szabadságára az 1936. VII. tc. 32 paragrafusa, továbbá a 30.000—1936. iparügyi miniszteri rendelet 49. paragrafusa érvényesek.

Törvényes munkaszünet és betegség nem számítható be.

Törvényes munkaszüneti napok, betegség, baleset, vagy lebetegedés miatt nem teljesített szolgálat nem számítható be a szabadságidőbe. A szolgálati évet nem szakítja meg a baleset, betegség, katonai szolgálat, vagy nem szándékosan munkanélküliség miatt munkában nem töltött idő, feltéve, hogy a megszakítás tartalma 3 hónapnál nem több. Folytonosnak számít a szolgálati év 14 napot meg nem haladó, kisebb megszakítások esetén is, amelyeknek családi esemény, polgári jogok gyakorlása, vagy az alkalmazott akaratától független okok idéznek elő. A változás sem érinti a munkavégzés folytonosságát. Nem jön tekintetbe a 16-ik év betöltése előtt eltöltött tanoncidő.

A munkaadó két csoportja: ötnél kevesebb és ötnél több alkalmazottal.

Ötnél több alkalmazottat foglalkoztató vállalatnak hat munkanapnál nem hosszabb szabadságot osztatlanul kell meghaladnia. Ötnél kevesebb alkalmazott esetén két részletben adható meg a szabadság, ha ezt a megosztást az alkalmazott kéri, vagy ha azt a vállalat érdekei azt elkerülhetetlenné teszik. Hat napnál hosszabb szabadságot két részletben, 12 napnál hosszabbat három részletben is lehet adni, azonban a fenti elvek figyelembevételével. A szabadság egy részlete hat napnál rövidebb nem lehet.

IMPERIAL FUGEKÁVÉ

legjobb kávéízesítő. ■ Kérje mindenütt!

Gyártja: DIKK FIDÉL és TÁRSA, Budapest, IX.,

Springut Henrik tojás- utóda Ofner Márton nagykereskedő

Számos budapesti kávéház, étterem és vendéglő
állandó szállítója.

Budapest, VI., Vasvári Pál ucca 10. — Tel.: 1-217-54.

Schillinger Anna Gőzmosógyár Rt.
 Budapest, VI.,
 Vörösmarthy-utca 47b.—Telefon: 1—213—85.
 Az ország legrégebb, modernul berendezett gőzmosója.

Szabadságáról lemondani és szabadság alatt másutt dolgozni nem szabad.

A szabadságidő kezdetét az alkalmazott kívánságának meghallgatása után a munkaadó állapítja meg és erről az alkalmazottat a szabadság megkezdése előtt legalább 15 nappal értesíteni köteles.

Magántisztviselők és ipari munkások e rendeletben biztosított jogaikról nem mondhatnak le, illetve az e jogról lemondás semmis. Alkalmazottnak a fizetési szabadságideje alatt ellenszolgáltatásért munkát vállalnia nem szabad.

A rendelet az ipari, bányászati és kereskedelmi alkalmazottak fizetési szabadságára terjed ki, de nem intézkedik a vezető alkalmazottakról, illetve tisztviselőkről. Arra nézve, hogy kit kell vezető tisztviselőnek tekinteni, a rendelet általános irányelveként csak azt szögezi le, hogy vezető állásban levő tisztviselőnek tekintendő az, kinek évi fizetése 6.000 pengő felett van.

A kereskedelmi és iparkamara és az Ipok felhívása folytán most foglalkozunk a tervezet intézkedéseivel és jelentésünket annak idején kartársainkkal is ismertetni fogjuk.

Surányi Miklós emléktábla leleplezése a Central kávéházban

A kávésiparnak a magyar irodalommal való kapcsolatát dokumentálta az az intim ünnepség, mely 26-án vasárnap délelőtt a Central-kávéházban folyt le, amikor a Surányi Miklós-emlékbizottság Surányi Miklós bronz-arcképét avatták fel.

Mohácsi Jenő, Rubinyi Mózes, Mühlbeck Károly, Dr. Sényi Pál dr. Rózsa Miklós, a szlov. hatóságainak a sajtónak, irodalomnak képviselői és még sokan mások és ott volt Surányi Miklós özvegye, két leánya, valamint Surányi könyvkiadói is, hogy könnyes szemmel nézzék

**Kiméletes mosás!
 Ragyogó tiszta fehérnemű!
 Kávéházaknak előnyös árak!**

fehérnemű és vegytisztító r.-t.
Visegrádi ucca 31.
 Telefonszám: 2-900-79.

a helyet, amelyen annyi éven át ült a nagy író, barátaitól, tisztelőitől körülveve,

Kéky Lajos professzor tartott formás, előkelőhangú beszédet,

amely valóságos szellemidézés volt: a közönség elé varázsolt a pesszimista író, a fájdalmasan sötétlőkű költő nemes és érdekes egyéniségét. Kéky Lajos beszédében megemlékezett a kávéház és az irodalom évszázados kapcsolatairól és felkérte a kávéház tulajdonosát, vegye őrizetbe az emlékművet.

Az ő szavai közben hullott le a lepel a szürke márványba foglalt bronzplakettől, amelyben Lányi Dezső szobrász örökítette meg

Surányi komoly, merengő arcát.

Az emléktáblát őszirózsák tarka koszorúja és egy nemzetiszín-szalagos kis babékoszorú viruló zöldje vette körül. A jóbarátok és tisztelők perecekig némán tapadtak rá a bronz-arcképre, amelyet éppen az asztal fölött illesztettek a falba:

A Surányi Miklós asztala fölött,

amelyen nem egy remekművének részleteit írta. *Mészáros Győző*, a házigazda, a kávéház tulajdonosa, vette át az emlékművet, közvetlen, mélyen átértzett szavakkal ígérte, hogy amíg a helyhez jussa van, kegyelettel és tisztelettel fogja megőrizni a nagy író emlékét.

Az ünnepség után a megjelentek az újonnan átalakított földszinti termekben vonultak, ahol a házigazda vendégszerető keze fényes büffét állított fel. Mindnyájan el voltak ragadtatva a Central-kávéház souterrain helyiségeinek művészi átalakításától, és a tapasztalt figyelmes vendégszeretettől.

Villamos habfűjő

1 perc alatt 1 liter tejszínből 3 liter habot fűj

Ára P 190.- Részletre is. Díjtalan bemutatás

Rádió-bérlés: havi 5.- pengőtől

Gramofonerősítő, minden rádióhoz kapcsolható elektrogram-fon és mikrofon **havi 8.- P-től**

„ODEON” Károly Király-út 5. Telefon: 149-607.

Finom teakeverékek

Speciálisan kávéházi igényeknek erős és aromás, gyorsan festő

Imperial — Royal — Angol rendszerű teakeverékek

originál 250 és 5 kg-os ládákban, úgyszintén kimérve is beszerezhetők:

Kávésok Áruforgalmi R.-t.-től

Budapest, VIII., József-körut 38.

Telefon: 1—392—77.

(Nagyobb mennyiség lekötése esetén külön árajánlat).

H I R E K

A székesfőváros új főkapitánya. A kormányzó Ur Öfömméltósága a budapesti államrendőrség főkapitányává Dr. Eliáássy Sándort, a magyar királyi rendőrség vidéki főkapitányát nevezte ki. Amikor az új főkapitányt magas pozíciójában tisztelettel üdvözljük, reméljük, hogy iparunk érdekei iránt épp oly jóakarral fog viseltetni, mint azt elődei tették.

özv. Grüneck Gusztávné halála. Fájdalmas esapás érte ipartestületünk köztiszteletben álló elnökét és családját. Anyósa, illetőleg nejeének édesanyja özv. Grüneck Gusztávné, sz. Stern Helén úrnő, f. évi szeptember 24-én hosszas szenvedés után 81 éves korában elhunyt. Az elhunyt matróna típusa volt a régi vágású nagyasszonyoknak, aki megboldogult férjének, néhai Grüneck Gusztávnak, iparunk sok éven át volt reprezentánsának hűséges munkatársa és segítője volt. Jóformán élete utolsó percéig megőrizte szellemi frissességét és élénken érdeklődött úgy a Central-kávéház, mint a kávéipar ügyei iránt. Temetése folyó hó 26-án d. u. fél 4 órakor ment végbe a rákoskereszturi új izr. temető halottasházából, ahol a gyászoló családon és rokonokon kívül ipartestületünk tagjainak túlnyomó többsége megjelent. Ipartestületünk koszorú letételével adott kifejezést gyászának és tiszteletének.

Marencich Ottó üdvözlése. Marencich Ottót kormányfőtanácsosi kinevezése alkalmából a Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete folyó évi szeptember hó 24-én a Szt. Gellért szálló márványtermében rendezett banketten ünnepelte, amelyen a kávéipar képviselőiben Mészáros Győző elnök és dr. Strausz Vilmos alelnök és ipartestületünk több tagja vettek részt. Az est folyamán számos felköszöntőben ünnepelték Marencich Ottó munkásságát és kiváló érdemeit. Testületünk képviselőiben Mészáros Győző elnök szólalt fel és nagy tetszéssel fogadott beszédben adott kifejezést a kávéipar őszinte örömeinek.

Használt National-pénztarak

garanciával, a berlini National-gyár volt műszerésznél
Vétel, eladás, javítás, karbantartás.
KISS és SANDORI, VII., Nyár-u. 23. Tel.: 149-852.

Áthelyezés. A m. kir. Pénzügyminiszter úr dr. Halm Jenő pénzügyi segédtitkár, adóközösségünk előadóját a m. kir. Dohányjvedék közp. Igazgatóságához helyezte át. Ennek folytán adóközösségi ügyeink intézését dr. Farkas József pénzügyi segédtitkár vette át.

Az Országos Színművészeti Akadémia, mint azt az előjárásági ülésről szóló tudósításunkban közöltük, azzal a kéréssel fordult testületünkhöz, hogy szégyensorsú növendékei részére reggeli vagy uzsonnakávé adagokat szolgáltatassunk ki. A testület előjárásága ezt a kérést, amelyet tagjaink évről évre készséggel teljesítettek ez évben is kartársaink jóindulata ajánlja.

Fürdőügyi Szemle ajánlása. A Fürdőügyi Szemle, amely a Budapest Fürdőváros Egyesület hivatalos lapja, fürdőügyi, idegen- és vendégforgalmi célokat szolgál. Minthogy ezek a célok teljes mértékben fedik iparunk érdekeit, a lapot kartársaink figyelmébe ajánljuk, hogy azt a maguk részéről előfizetésükkel támogassák.

A Biztosítás és Városgazdaság gazdaságpolitikai szemle a biztosítási és ezzel kapcsolatos érdekeket szolgálja. A lap szerkesztője Bozóki Lengyel Zsolt Dr. volt OTI alelnök, ny. helyettes államtitkár. Azokra a súlyos problémákra való tekintettel, amellyel a biztosítások kérdése iparunkat érinti, kívánatos, hogy ezt a lapot kartársaink a maguk részéről is támogassák.

Képviselői megbízás. A fővárosi Krausz és Moskovitz cég Szántó Béla érdemes régi kartársunkat a főváros területén levő szakmabeli üzletekben való képviselői megbízta.

Új uszató üzem. A közelmúltban alakult meg a Nova fehérnemű és vegytisztító részvénytársaság, a Visegrádi uca 31. szám alatt. A gyár szakmérnök vezetése alatt mintegy 100 alkalmazottat foglalkoztat és berendezése a legmodernebb. Munkájáról a legelőnyösebbeket hallottuk s miután tudomásunk szerint a kávéházi fehérneműek tisztításával is foglalkozik, szaktársaink figyelmébe ajánljuk a fenti céget.

Használt ellenőrző pénztárak legolcsóbb áron kaphatók, valamint „National” és egyéb rendszerű ellenőrző kasszák javítása legmérsékeltebb díjazásért végezhető **Jilek M. Béláné** speciális ellenőrző-pénztár üzemében (V., Honvéd-u. 38.). A **Jilek céget**, mely iparunkban évtizedek óta közkezdvelt beszerzési forrása, ezúton is legmelegebben ajánljuk ipartársaink figyelmébe.

CORVINA

könyv- és papirkereskedés
VIII., JÓZSEF-KÖRÚT 48
 Telefon: 1-375-86

Legolcsóbb és legjobb beszerzési forrás!

Modern kölcsönkönyvtár

havi bérdíj 1 pengő

Ifj. Grünwald Mór

Ferenc József-rakpart 6.

Telefon: 1-838-39. — Üveg és porcellán.

MINDEL ALBIN

Patent újságrámák, hetilap mappák, étlap mappák és borlap mappák speciális gyártása.

Budapest, VI., Sziv ucca 39/b. sz.

Alapították: 1911

TELEFON:
1-271-46

Glasner Éde rt.

udvari szállító

sütő és tápszergyár

Budapest, V., Lipót krt. 6.

Telefon 1-116-26.

FIGYELJÜNK! PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI BUDAPEST

magyar kártyagyár gyártmányainak valódiságára.
 Óvakodjunk az utánzásoktól!

VÉDEGEY

Magyar Játékkártyagyár R.-T.

PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI

Budapest, VII., Rottenbiller-u. 17.

Telefon: 1-310-63, 1-453-71.

Alapították 1824.

Márványból

épületburkolást, portálokat, kávéházi asztalokat minden színben a legolcsóbb árban készít

KRONEMER DÁVID márványipari üzeme,
 Budapest, X., Kőbányai út 39. (Hungária körút sarok.) Telefon: 1-378-69.

Berkovits papírárugyár

sokszorosító áru, kávéházi, éttermi, cukrászati kellékek

Budapest, VII., Sip ucca 4. — Telefon: 1-425-31

NAGY IGNÁC

pincefelszerelési
 cikkek raktára

BUDAPEST, VII. KÁROLY KÖRÚT 9.

Ajánlja dűsan felszerelt raktárát, s. m.: borszivattyúk, szűrőgépek, palackok, parafadugók, címkék stb. T: 1-415-15

Írógépet irodájába, üzletébe, otthonába legolcsóbban Édes és Decsy-nél vehet. Alkatrészek, kellékek, karbantartás, javítás legolcsóbban. Akácfa-u. 13. Tel.: 1-442-24

SIDOL

vegyitermékek gyára R.-T.

Budapest, XIV., Cserei-u. 14.

Telefon: 2-966-86, 2-968-94.

BORPALOTA RT.

Budapest, VI., Király ucca 26. szám.

Telefonok: 1-140-44. és 1-184-64.

Ajánlja a kiváló minőségű márkás fajborait palackozva és hordótételben.

Felelős kiadó: Gyenes Dénes.

Nyomta: Róna Ferenc nyomdai műintézete.

Budapest, VII., Vörösmarty ucca 5.

A kávéipar szállítóinak címe és telefonszáma:

Berkovits papírárugyár kávéházi, vendéglői és cukrászdai kellékek, BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 4.	142 531	MINDEL ALBIN Patent ujságrámák, hetilap mappák, étlap mappák és borlap mappák speciális gyártása. Budapest, VI., Szív ucca 39b. szám. — Alap.: 1911.	127-146
Biró Mihály (Lakovits M. utóda) szab. villanyerőre berendezett gesztenyepürré-üzem Budapest, V., Tátra ucca 27b.	291-580	MOCZNIK L. Édes és francia mustár. — Különféle savanyú konzervek. BUDAPEST, VIII., ALFÖLDI UCCA 10.	130-886
Glasner Ede Rt. péksütemény és kenyér BUDAPEST, V., Lipót-körút 6.	111-626	Alapítási év: 1886. Paschka és Társa kávéházak részére légfűtés és napellenző V., MÁRIA VALÉRIA UCCA 10.	182-041
Harsányi Konyhaüzemi gépek, szűrőpapír, vaj Budapest, V., Lipótvárosi park 35.	293 630	Zene- és énekes-ügyben forduljon bizalom- mal volt szaktársához: KASS JÁNOS „RHYTMUS“ zenész- és művészügynökségéhez Budapest, VII., Dohány ucca 52.	131-228
Kennecfeld Rt. Jégszekrények, automatikus elektromos hűtőkészülékek és fagylaltgépek. BUDAPEST, VI., Ó UCCA 6. szám.	115-646 112-026	STEINER KEKSZ Kávéházi sütemény Ostya és csokoládé	Keksz: Sütemény: 185-263 141-985
Használt NATIONAL pénztárak kaphatók a legrégebb speciális ellenőrző- pénztár-javító üzemben. JILEK M. BÉLA V., Honvéd ucca 38. (Bejárat Rothermere- uccában.) ELADÁS! VÉTEL! CSERE!	125-458	TÖRLEY PEZSGŐGYÁR VIII., ESZTERHÁZY UCCA 22.	130-051
Kávésok Áruforgalmi Rt VIII., József-körút 38.	139-277	VENDÉGLŐSÖK BESZERŐ CSOPORTJA RT. IV., Vámház-körút 8.	183-380 384-515 384-516
Kunstädter Hirlapelfizetési iroda: Budapest, VI., Andrassy-út 60.	129-122	VISÓI EZÜSTMŰVES, ALPACCA készítő — javító, ezüstöző, chromozó, nickelező, VII., DOB UCCA 61. szám.	145-848
Lammel Kálmán központi fűtés, szellőztetés, gáz- és vízveze- tékek, egészségügyi berendezések és épület bádigos munkák vállalata Budapest, XI., Kende ucca 3. szám.	258-567	Wellner Alpacca Rt. Alpacca és alpacca-ezüst evőeszközök, tálaló- szerek, kávéházi és vendéglői berendezések BUDAPEST, IV., DEÁK FERENC TÉR 3.	189-737

HIRDESSZEN ⇒ **a Kávésok
Lapjában**